

Puolustusvaliokunta

Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2025-2028

Valtiovarainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2025-2028 (VNS 2/2024 vp): Asia on saapunut puolustusvaliokuntaan lausunnon antamista varten valtiovarainvaliokunnalle. Määräaika: 23.5.2024.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- yksikön johtaja, talousjohtaja Kristiina Olsson, puolustusministeriö

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Yleistä puolustuksen toimintaympäristöstä ja resurssinäkymistä

(1) Valtioneuvoston selonteossa julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2025—2028 todetaan puolustushallinnon osalta muun muassa, että turvallisuusympäristön muutoksen mukainen määrärahojen tasokorotus sisältyy pysyvänä tekijänä Puolustusvoimien toimintamenojen tulevien vuosien mitoitukseen. Puolustusmateriaalihankintojen mitoitukseen sisältyy turvallisuusympäristön muutoksen mukainen määrärahojen tasokorotus puolustuskyvyn parantamiseksi. Kehys sisältää lisäksi 1,1 mrd. euroa Ukraina- luovutetun materiaalituen korvaushankintojen rahoitusta.

(2) Kehysmenojen piiriin kuuluvat määrärahat sisältävät kehyskaudella F 35 -hävittäjähankkeen rahoitusta yhteensä 6,4 mrd. euroa ja Laivue 2020 -hankkeen rahoitusta yhteensä noin 570 milj. euroa. Kriisinhallintaoperaatioiden osallistumisvahvuus on kehyskaudella noin 450 henkeä, ja suurimmat operaatiot ovat Libanon, Irak ja Kosovo.

(3) Selonteossa todetaan, että Puolustusvoimien toimintamenojen, puolustusmateriaalihankintojen ja sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenojen määrärahoihin tehdään vuosittain vakiintuneen käytännön mukaiset kustannustasotarkistukset sekä hävittäjähankintaan sopimuk- sen mukaiset indeksikorjaukset ja ostovoimatarkistukset.

Valiokunnan lausunto PuVL 4/2024 vp

(4) Selonteossa linjataan myös, että Suomen Nato-jäsenyyteen liittyvää sotilaallista yhteensovittamista jatketaan ja valmistaudutaan toimimaan osana Naton alueellista suunnitelmaa sekä osallistumaan Naton rauhan ajan tehtäviin ja valmiusvelvoitteisiin. Jäsenyyden kustannuksia arvioitaessa kehyksessä on otettu huomioon Suomen osuus Naton sotilasbudjetista, osallistuminen Naton turvallisuusinvestointiohjelmaan sekä Naton DIANA-aloitteeseen (Defence Innovation Accelerator for the North Atlantic).

Nato-velvoitteiden täyttäminen kehyskaudella

(5) Valiokunta pitää välttämättömänä, että Suomi pystyy osallistumaan täysimääräisesti Naton puolustuksen suunnitteluun ja yhteisen pelotteen toimeenpanoon. Tähän työhön on taattava riittävät resurssit. Saadun selvityksen mukaan nykyinen kehystaso ei riitä kattamaan Nato-jäsenyyden tarpeita etenkin kehyskauden lopussa. Lisäksi sotilaallisen liittoutumisen edellyttämät tilojen ja alueiden muutos- ja lisätarpeet eivät ole vielä kaikilta osin tiedossa. Mikäli vuosien 2025—2028 määrärahataso pysyy nyt vahvistetulla tasolla, Puolustusvoimat joutuu tarkastelemaan uudelleen Naton asettamien velvoitteiden toimeenpanon ja Nato-integraation priorisoinnin kohteita. Valtiovarainministeriö ei hyväksynyt puolustusministeriön esitystä noin 100 milj. euron lisämäärärahasta Nato-velvoitteiden täyttämiseen kehyskaudella 2025—2028.

(6) Valiokunta toteaa, että rahoitusvaje tarkoittaa käytännössä sitä, että muun muassa henkilöstön sijoittaminen Nato-rakenteisiin hidastuu merkittävästi. Nato-lisätehtävien kokonaismääräksi arvioidaan vuoden 2028 loppuun mennessä olevan noin 750 tehtävää.

(7) Valiokunta pitää erittäin lyhytnäköisenä sitä, että liittokunnan uutena jäsenenä Suomi ei voisi täysimääräisesti osallistua Nato-velvoitteidensa täytäntöönpanoon. Valiokunta korostaa, että Nato-jäsenyys on Suomen turvallisuuden kannalta keskeisen tärkeä järjestely, ja ilman riittävää resursointia Suomi omalla toiminnallaan merkittävästi heikentää niitä hyötyjä, joita liittokunnan jäsenyydestä on saatavissa. Naton strategisessa konseptissa vuodelta 2022 vahvistetaan, että Naton päätarkoitus on taata jäsenmaidensa yhteinen puolustus, joka perustuu 360 asteen lähestymistapaan. Tämä lähestymistapa tarkoittaa käytännössä sitä, että liittolaiset ovat valmiita vastaamaan kaikkiin strategisessa konseptissa identifioituihin uhkiin ja puolustamaan toisiaan kaikissa ilmansuunnissa.

Ukraina-tuki ja Suomen kansallisen puolustuksen kehittäminen

(8) Suomi on antanut sotilaallista tukea Ukrainalle noin 2 mrd. euron arvosta. Valiokunta katsoo, että Ukrainan pitkäjänteinen tukeminen on välttämätöntä, sillä Venäjän voitolla olisi katastrofaaliset vaikutukset sääntöpohjaiselle kansainväliselle järjestelmälle. Kansallisen puolustuskyvyn kannalta on erittäin tärkeää, että Ukrainalle luovutettu suorituskyky korvataan Puolustusvoimille täysimääräisesti. Tämä on välttämätön ennakkoehto avun jatkamiselle. Selvää on, että annetun tuen korvaaminen kestää vuosia, mutta riski on valiokunnan näkemyksen mukaan hallittavissa, etenkin nyt, kun Suomi on Naton jäsen. Mahdollisuuksien mukaan korvaushankkeita on kuitenkin hyvä kiirehtiä. Valiokunta korostaa tässä yhteydessä paitsi Suomessa myös muualla EU-alueella tapahtuvan puolustusmateriaalituotannon nopean lisäämisen tarvetta. Valiokunta on tarkastellut EU:n materiaalituotantoaloitteita tarkemmin lausunnossaan EU:n monivuotisesta rahoituskehyksestä. Suomi on lisännyt merkittävästi 155 mm tykistökranaattien tuotantoa, osin

Valiokunnan lausunto PuVL 4/2024 vp

myös EU:n tuella, mutta valiokunta katsoo, että lisätoimia tarvitaan. Suomi on unionialueella merkittävä tykistökranaattien tuottaja, ja tällä seikalla on myös laajempaa ulko- ja turvallisuuspoliittista merkitystä.

(9) Valiokunnan saaman selvityksen mukaan Suomi on pärjännyt verraten hyvin Euroopan rauhanrahaston kautta takaisinmaksettavan Ukraina-tuen hakuprosesseissa, ja kehyskaudella Suomi saa rauhanrahaston kautta noin 380 milj. euroa takaisin. Jatkossa rauhanrahaston palautusprosentti on aiemman 55 prosentin sijaan 43 prosenttia, ja lisäksi rauhanrahaston maksuja kohdennetaan enenevässä määrin eurooppalaisten yhteishankkeiden tukeen, ei yksittäisten unionimaiden antamaan Ukraina-tukeen.

Asevelvollisuuden kehittäminen, kertausharjoitukset, vapaaehtoinen maanpuolustus ja kriisinhallintaveteraanien asema kehyskaudella

(10) Valiokunta korostaa, että Suomen puolustus perustuu vahvaan kansalliseen puolustuskykyyn osana liittouman yhteistä puolustusta ja pelotetta. Kansallinen puolustuskyky perustuu jatkossakin yleiseen asevelvollisuuteen, koko maan puolustamiseen, korkeaan maanpuolustustahoon ja ylipäättään suomalaisten vahvaan tukeen nykyjärjestelmän kehittämiseksi.

(11) Reservin koulutuksen pohjan luovat Puolustusvoimien johtamat kertausharjoitukset sekä vapaaehtoiset harjoitukset. Hallitusohjelmassa todetaan, että hallituskaudella reservin kertausharjoitusten määrä pidetään toimintaympäristön vaatimusten edellyttämällä tasolla. Samalla hallitus varmistaa harjoitusten laadukkaan toteutuksen ottaen huomioon varusmiesten koulutuksen sekä Nato-jäsenyyteen liittyvän toiminnan volyymin nousun.

(12) Valiokunta tarkasteli budjettilausunnossaan viime syksynä kertausharjoitusten tilannetta (PuVL 4/2023 vp). Vuonna 2024 koulutetaan noin 25 000 reserviläistä. Valiokunta pitää selvänä, että tarve olisi huomattavasti suurempaankin kertausharjoitusmäärään ottaen huomioon sodan ajan 280 000 hengen vahvuuden. Koulutuksessa tulee tavoitella vähintään 30 000 reserviläisen vuosittaista koulutusta. Puolustusvoimien henkilöstömäärän pitää jatkossa paremmin vastata kertausharjoitusmäärien nostoon.

(13) Kehyskaudelle on esitetty 20 milj. euron vuosittaista leikkausta Puolustusvoimien toimintamenoihin. Tämä leikkaus voi kohdistua esimerkiksi kertausharjoituksiin, Merivoimien alusvuorokausiin, Ilmavoimien lentotunteihin tai asevelvollisten koulutukseen. Valiokunta pitää selvänä, että mistään edellä mainitusta rahoituskohteesta ei voida leikata. Varusmiehille on jatkossakin taattava laadukas koulutus. Osaava ja koulutettu reservi on keskeisen tärkeä osa Suomen puolustuksen uskottavuutta. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan puolustushallinnolla on mahdollisuus kohdentaa toimintamenoikkauksia muille puolustushallinnon budjettimomenteille. Valiokunta edellyttää esitettyjen toimintamenoikkauksien täysimääräistä kompensoimista. Eduskunnan budjettivalta huomioiden tämä on kuitenkin tehtävä lisäbudjettien kautta.

(14) Puolustusvoimien järjestämien kertausharjoitusten ja vapaaehtoisten harjoitusten lisäksi myös Maanpuolustuskoulutusyhdistyksellä (MPK) ja muilla vapaaehtoisilla maanpuolustusjärjestöillä on keskeisen tärkeä rooli reserviläisten omaehtoisen harjoittelun edellytysten järjestämisessä ja turvaamisessa. MPK:n nykyinen noin 7,5 milj. euron rahoitustaso mahdollistaa noin 100

Valiokunnan lausunto PuVL 4/2024 vp

000 koulutuspäivän järjestämisen vuodessa. Valiokunta katsoo MPK:n toiminnan olevan erinomaisen kustannustehokasta ja täydentävän tärkeällä tavalla Puolustusvoimien määrällisesti riittämätöntä kertausharjoitustoimintaa. MPK:n lisäksi myös puolustusministeriöltä tukea saavien maanpuolustusjärjestöjen toiminnan rahoituksen on oltava kestäväällä pohjalla turvaten vähintään nykytason (82 000 euroa/järjestö).

(15) Valiokunta on pitänyt aiemmissa kannanotoissaan tärkeänä, että naisten mahdollisuuksia osallistua vapaaehtoiseen maanpuolustukseen kehitetään. Naiset, jotka eivät ole asevelvollisuutta suorittaneet, voivat käytännössä osallistua vain MPK:n järjestämään varautumis- ja turvallisuuskoulutukseen. Varautumis- ja turvallisuuskoulutusta voidaan järjestää MPK:n koulutuksena, mutta koulutus rahoitetaan osallistumismaksuilla ja muulla yksityisellä rahoituksella. Valiokunta toteaa, että tasa-arvonäkökulmasta voidaan pitää kyseenalaisena sitä, ettei VARTU-toimintaan saada valtiontukea. Valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että vapaaehtoista maanpuolustusta koskevan lainsäädännön kokonaistarkastelun yhteydessä puolustusministeriö selvittää, millä edellytyksillä varautumis- ja turvallisuuskoulutus voisi saada valtiontukea.

(16) Kehyskautta koskevassa selonteossa todetaan, että valtionavustustoimintaan kohdistuvat säästöt ovat kaksi milj. euroa vuodessa koko kehyskauden ajan, ja nämä leikkaukset voivat kohdistua suoraan maanpuolustusjärjestöjen rahoitukseen. Saadun selvityksen mukaan puolustushallinto selvittää mahdollisuuksia olla kohdentamatta leikkauksia MPK:n ja muiden maanpuolustusjärjestöjen toiminnan rahoittamiseen. Valiokunta korostaa, että leikkauksia ei missään laajuudessa saa kohdentaa vapaaehtoiseen maanpuolustukseen vaan MPK:n toimintaedellytykset on turvattava. MPK:n toiminnan rahoitus on monen vuoden jälkeen saatu viimein vakautettua tasolle, jota voidaan pitää kestäväenä. Ottaen huomioon MPK:n lakisääteisen koulutustehtävän sekä vapaaehtoisjärjestöjen reserviläisten kenttäkelpoisuutta ylläpitävän roolin, on kestämaton asetelma, jos tämä hyvä kehitys nyt vaarannetaan.

(17) Valiokunta toteaa, että vapaaehtoisen maanpuolustuksen tukemista valtiovallan toimesta on syytä tukea myös muiden hankkeiden kautta. Valiokunta viittaa tässä yhteydessä erityisesti hallitusohjelmakirjaukseen siitä, että hallitus selvittää sotilaskäyttöön soveltuvien varusteiden, tarvikkeiden ja aseiden verovähennysoikeuden luomista, siltä osin kuin ne soveltuvat kriisiajan käyttöön ja ovat yhteensopivia Puolustusvoimien tai MPK:n järjestämän maanpuolustuskoulutuksen vaatimusten kanssa. Saadun selvityksen mukaan valtiovarainministeriö on suhtautunut kielteisesti tällaisiin verovähennysoikeuksiin, mutta valiokunta pitää tärkeänä, että hanketta viedään eteenpäin.

Puolustusvoimien henkilöstötilanne

(18) Materiaalisen valmiuden ohella keskeisen tärkeä kysymys Puolustusvoimien suorituskyvylle on riittävä ja osaava henkilöstö. Puolustusvoimien henkilöstön työssä jaksamisen haasteet ovat olleet esillä jo usean vuoden ajan, ja valiokunta on säännönmukaisesti kiinnittänyt tähän kysymykseen huomiota. Kasvaneet valmiudelliset tehtävät ja vaatimukset, laadukas ja määrällisesti riittävä varusmies- ja reserviläiskoulutus, vapaaehtoisen maanpuolustuksen tehtäväkentän laajeneminen, kyberpuolustuksen ja sotilastiedustelun tehtävät sekä laaja-alainen kansainvälinen yhteistyö, erityisesti uudet Nato-velvoitteet, vaativat Puolustusvoimien henkilöstöltä jo nyt veny-

Valiokunnan lausunto PuVL 4/2024 vp

mistä. Myös muutaman vuoden päästä tapahtuva kutsuntojen laajentaminen koskemaan naisia työllistää henkilöstöä jo nyt.

(19) Puolustusvoimien henkilöstömäärä on laskenut 2000-luvulla noin 25 prosentilla, yli 16 000 henkilöstä reiluun 12 000 henkilöön. Valiokunta korostaa, että Puolustusvoimauudistuksen jälkeinen ajanjakso on konkreettisesti osoittanut, että Puolustusvoimien henkilöstömitoitus ei vastaa Puolustusvoimien laajenevaa tehtäväkenttää.

(20) Puolustuselonteossa vuonna 2021 linjattiin henkilöstötilanteesta seuraavaa: "Puolustushallinnossa on jo pitkään tunnistettu tarve lisätä Puolustusvoimien henkilöstömäärää noin 600 henkilötyövuodella. Näistä noin 100 toteutuu kuluvalle vaalikaudella. Tavoitteena on kasvattaa henkilöstömäärää 500 henkilötyövuodella asteittain 2020-luvun loppuun mennessä niin, että se vastaa velvoitteiden edellyttämää tarvetta. Jotta varusmiesten kouluttajamäärätavoite, 2,5 kouluttajaa/joukkue, voidaan saavuttaa. Sopimussotilaiden määrä on turvattava 350 henkilötyövuoden tasolle." Valiokunta toteaa, että näiden linjausten jalkauttaminen on edennyt (ks. tarkemmin lausunto vuoden 2024 talousarviosta PuVL 4/2023 vp) ja lisäksi on päätetty, että vuodesta 2024 sopimussotilasmäärä kasvatetaan pysyvästi noin 500 henkilötyövuoden tasoon.

(21) Valiokunta toteaa, että edellisessä puolustuselonteossa ei ollut mahdollista huomioida Nato-jäsenyyden tuomia lisähenkilöstövelvoitteita. Puolustusvoimien tarvitseman lisähenkilöstön määrää on välttämätöntä linjata syksyllä 2024 annettavassa puolustuselonteossa. Tällöin on lisäresursoinin osalta tarkasteltava kaikkia Puolustusvoimien henkilöstöryhmiä, siviilit mukaan lukien.

Sotilaallinen liikkuvuus

(22) On Suomen ja koko liittokunnan edun mukaista, että sotilaallisen liikkuvuuden hankkeita Pohjois-Euroopassa viedään määrätietoisesti eteenpäin. Sotilaallinen liikkuvuus on Naton lisäksi vahvasti myös EU:n agendalla sekä pohjoismaisessa puolustusyhteistyössä yksi kärkihankkeista. Pohjoismaisen puolustusyhteistyön uusi strategia/visio nostaa sotilaallisen liikkuvuuden entistä tärkeämpään rooliin pohjoismaisessa puolustusyhteistyössä.

(23) Valiokunta katsoo, että sotilaallisen liikkuvuuden kehittämistoimia on jatkettava kiireellisesti muun muassa rajat ylittävän sotilaallisen toiminnan sujuvoittamiseksi, isäntämaatuen valmiuksien parantamiseksi, logististen suorituskykyjen kehittämiseksi ja liikenneinfrastruktuurin kaksikäyttöisyyden ja välityskyvyn kehittämiseksi. Liikenneinfrastruktuuria koskevat kriittisimmät puutteet koskevat länsi-itä sekä etelä-pohjoissuuntaisten maantie- ja rautatieväylien kuntoa, välityskykyä ja kaksikäyttöisyyttä Pohjois-Suomen alueella, mutta merkittäviä kehittämistarpeita on muuallakin.

(24) Valiokunta painottaa, että sotilaallista liikkuvuutta on logistisen infrastruktuurin osalta kehitettävä alueellisena kokonaisuutena yhteistyössä erityisesti Ruotsin ja Norjan kanssa. Liikenneväylien kehittämisessä on tärkeä huomioida sotilaallisen liikkuvuuden lisäksi myös huoltovarmuudellinen varautuminen. Sotilaallinen konflikti voi merkittävästi vaikeuttaa Itämeren meriliikennettä, jolloin Suomen talouden ja huoltovarmuuden kannalta kriittisiä kuljetuksia on kyettävä

Valiokunnan lausunto PuVL 4/2024 vp

ohjaamaan Pohjois-Suomen maaväylien, Merenkurkun tai Pohjanlahden satamien kautta sotilaalista liikkuvuutta vaarantamatta.

(25) Valiokunnan saaman selvityksen mukaan puolustushallinnon ja liikenne- ja viestintäministeriön välinen yhteistyö sotilaallisen liikkuvuuden hankkeiden kartoittamiseksi on toimivaa ja tästä on annettava erityiskiitos molemmille hallinnonaloille. Suomi on myös menestynyt hyvin EU:n sotilaallisen liikkuvuuden hankerahoituksessa. Mikäli uuden komission myötä liikenteen rahoitusvälineisiin on tulossa päivityksiä, on Suomen edunvalvonnassa tärkeää varmistaa Military Mobility – rahoitusvälineen jatko.

Kriisinhallintaveteraanien tukitoimet ja veteraaniperinteen vaaliminen

(26) Valiokunta on säännönmukaisesti pitänyt kannanotoissaan esillä kriisinhallintaveteraanien aseman parantamista. Valiokunta viittaa myös hallitusohjelmakirjauksiin asiasta: ”Hallitus saat-
taa Suomen kriisinhallintaveteraanien tukitoimet vastaamaan muiden Pohjoismaiden järjestely-
jä. Nykyisiä kriisinhallintaveteraanien tukijärjestelyjä vahvistetaan kokoamalla olemassa olevat
palvelut yhden luokun periaatteella yhteen (ns. kansallinen kriisinhallintaveteraanikeskus). La-
kia tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä muutetaan siten, että
se mahdollistaa hoidon saannin myös traumaperäisissä stressihäiriöissä (PTSD). Laista poiste-
taan kuuden kuukauden aikaraja, joka usein ajaa henkilöt hoidon ulkopuolelle. Veteraani- ja lot-
taperinnetyö järjestetään asiaa selvittäneen työryhmän raportin ehdotusten pohjalta”.

(27) Valiokunnan asiakokonaisuutta koskevien kuulemisten kautta on muodostunut käsitys sii-
tä, että asiaa ei aktiivisesti edistä kukaan valtioneuvostossa. Sosiaali- ja terveysministeriö on vas-
tuussa edellä mainittujen linjausten konkreettisesta toteuttamisesta ja rahoittamisesta, mutta ko-
ministeriössä asia nähdään pitkälti puolustuspoliittisena hankkeena. Puolustusministeriö taas kat-
soo, että on sosiaali- ja terveysministeriön vastuulla viedä hankkeita eteenpäin. Valiokunta ko-
roostaa painokkaasti, että on molempien ministeriöiden vastuulla varmistaa, että hallitusohjelman
linjaukset etenevät. Puolustushallinnossa on käytännön asiaosaaminen, ja tätä osaamista on tar-
jottava sosiaali- ja terveysministeriön käyttöön, jotta linjausten toteuttamiseen saadaan vauhtia.
Valiokunta huomauttaa, että kyse ei ole suurista menoeristä, vaan viime kädessä puuttuvasta po-
liittisesta tahtotilasta.

(28) Kriisinhallintaveteraani-nimityksen osalta valiokunta toteaa, että kyseessä on jatkossa tar-
peettoman rajoittava määritelmä, sillä uusien Nato-tehtävien myötä tulee myös Nato-veteraane-
ja, jotka tulee yhtä lailla huomioida, samoin kuin muutkin kv-tehtävät, joissa suomalaissotilaita
mahdollisesti palvelee.

(29) Veteraaniperinteen vaalimisen osalta valiokunta pitää tervetulleena sitä, että puolustusmi-
nisteriön esitys veteraaniperinteen tukemisesta vuosina 2025—2028 vuosittaisella 900 000 euron
määrärahalla mahdollistetaan. Valiokunta pitää niin ikään hyvänä sitä, että toimintaa ja rahoitus-
hakuja koordinoi Tammenlehvän Perinneliitto.

Valiokunnan lausunto PuVL 4/2024 vp

Sotilastiedustelun rahoitus ja avaruustilannekuvan kehittäminen

(30) Puolustusministeriö esitti sotilastiedustelulainsäädännön vaatimien tehtävien rahoittamiseen 13—15 milj. euron vuosittaista lisärahoitusta kehyskaudella. Valtiovarainministeriö ei esitystä hyväksynyt. Huomioiden Suomen haastavan turvallisuusympäristön ja päätöksentekijöiden tarpeen saada oikea-aikaista tilannekuvaa ja ennakkovaroitusaikaa, on valiokunnan mielestä selvää, että sotilastiedusteluviranomaisten resursoinnin pitää olla kestäväällä taholla. Kyse on keskeisen tärkeästä kansallisen turvallisuuden hankkeesta.

(31) Valtiovarainministeriö ei hyväksynyt myöskään kansallisen avaruustilannekeskuksen perustamiseen liittyvää rahoitusta (410 000—800 000 euroa vuodessa kehyskaudella). Valiokunta tarkasteli avaruustilannekuvan merkitystä puolustuselonteosta antamassaan mietinnössä (Pu-VM 4/2021 vp, kpl 62—66) todeten muuan muassa seuraavaa: "Avaruustoiminnalla on suuri strateginen merkitys suomalaisen yhteiskunnan toimivuudelle, kansalliselle turvallisuudelle ja eri hallinnonalojen päätöksenteolle. Yhteiskunnan kannalta kriittiset toiminnot, muun muassa liikenteen ja ilmailun palvelut, tietoliikennejärjestelmät, navigaatio- ja paikkatieto, sään ennustaminen ja maa- ja metsätalouden palvelut perustuvat satelliittien tarjoamiin ratkaisuihin. Siksi satelliittitiedon saatavuus, sen vastaanotto- ja prosessointikyky ja lähes reaaliaikainen avaruustilannekuva ovat keskeisiä kansallisesti ylläpidettäviä kyvykkyyksiä."

(32) Valiokunta piti mietinnössään tärkeänä, että hanketta avaruustilannekeskuksen perustamisesta viedään määrätietoisesti eteenpäin. Tätä taustaa vasten rahoituksen epääminen tältä hankkeelta ei ole järkevää, ottaen erityisesti huomioon keskuksen perustamisen maltilliset kustannukset. Valiokunta korostaa, että tilannekeskus takaisi Suomelle omavaraisuuden avaruuteen ja avaruustoimintaan liittyvien riskien monitoroinnissa, mutta toisaalta tekisi Suomesta myös uskottavan ja vartenotettavan kansainvälisen yhteistyökumppanin.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Puolustusvaliokuntavalioikunta esittää,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Valiokunnan lausunto PuVL 4/2024 vp

Helsingissä 23.5.2024

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Jukka Kopra kok
varapuheenjohtaja Mikko Savola kesk
jäsen Miko Bergbom ps
jäsen Timo Heinonen kok
jäsen Hanna Holopainen vihr
jäsen Tomi Immonen ps
jäsen Mika Kari sd
jäsen Jani Kokko sd
jäsen Merja Kyllönen vas
jäsen Juha Mäenpää ps
jäsen Hanna Räsänen kesk
jäsen Tuula Väättäinen sd
varajäsen Niina Malm sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Heikki Savola